

Out Loud Film

LIVING IN A MATERIAL WORLD: THE 80'S

De jaren 80 kennen we als een tijd van oppervlakkige overdaad, ongebreidelde consumptiedrang en neoliberalisme. De Westerse wereld wordt ingedeeld in werkloze losers en succesvolle yuppies. Sommigen dragen trainingspakken, anderen Don Johnson-vestjes met schoudevulling en opgerolde mouwen. De lichaamscultuur viert hoogtij: bodybuilding, joggen (liefst met Sony Walkman), monokini en aerobics (in de meest kleurrijke leggings, zweetbandjes en beenwarmers). De gewatteerde Milletvest onderscheidt de *haves* van de *have-nots*. De jaren 80 blijken zowel de climax als de anticlimax van de koude oorlog: van de kernrakettenbetogingen over glasnost en perestroika tot de val van de Muur.

Het zwartgallige punkanarchisme van de straat en het losbandige disco-escapisme van de dansvloer - die het einde van de seventies kleuren - trappen begin jaren 80 op hun adem. Ze gaan op in een steeds mondialer en diverser wordende populaire cultuur. Het boegbeeld van die cultuur is het videoclipkanaal MTV (24/7), grootgemaakt door de big three van de eighties popmuziek: Michael Jackson, Madonna en Prince. Of was het andersom?

Nieuwe technologieën zoals videocassettes, homecomputers, compact discs en Atari videogames dringen het privéleven binnen. Ze veranderen de manier waarop cultuur door de X Generation - de verloren generatie die het economisch verval na de tweede oliecrisis meemaakt - wordt gemaakt. Elektronica is overal. Subculturen tieren welig. Hiphop, de Afro-Amerikaanse muziek uit de New Yorkse Bronx, schalt door de flink uit de kluitengewassen boombox of ghettoblaster. Rappen, scratchen, breakdance en graffiti geven een stem aan de grootstedelijke frustratie, maar worden al even vlug commercieel geïkaapt.

Disco overleeft de hype niet. Funk blijft de weg vinden naar de hitparade, elementen uit de elektronische muziek en hiphop samplend. Funk emigreert uit de Verenigde Staten naar Afrika waar het een aparte stijl ontwikkelt zoals in de Afrobeat van Fela Kuti. Het zwarte continent wordt opnieuw ontdekt door Westerse muzikanten. Initiatieven als Band Aid, Live Aid, USA for Africa of United Artists Against Apartheid laten de filantropische kant van de popsterren zien, terwijl ze de verkoopcijfers van hun eigen platen de hoogte injagen. De jaren 80: een decennium met twee gezichten.

Punkrock evolueert naar de meer complexe en introverte postpunk en gothic rock van groepen als Joy Division, The Cure en The Talking Heads. Deze laatste groep is ook een vertegenwoordiger van de new wave, een stroming met roots in zowel punk, industrial en underground als elektronische muziek. De zwaar op de synthesizer en de strakke beat van de drumcomputer leunende muziek van new wave-acts als Gary Numan, Eurythmics, Depeche Mode, OMD en New Order wordt ook wel met de term synthpop aangeduid. Een bijzondere niche is de Britse new romantic scene met meer op pop georiënteerde bands als Duran Duran, Human League, ABC, Spandau Ballet en Culture Club, die de make-up en de excentrieke en flamboyante kledingstijl van de glamrock recupereren en zowel de videoclip als de ' tieneridool-marketing ' tot aparte kunstvorm verheffen. De meeste fashion victims verschuilen zich echter in de bombastische stadionrock of heavy metal van Def Leppard, Van Halen, Mötley Crüe, Poison, Bon Jovi of Europe. Lang leve in-zwart-leder-getooide bandleden met getoupeerde kapsels en spandex T-shirts. Wie zei er ook weer dat de jaren 80 fout waren?

Het gebruik van synthesizers en beats door de new wave beïnvloedde tenslotte de ontwikkeling van house in Chicago, techno in Detroit of new beat in België, terwijl de uit de punk geërfde *indie spirit* cruciaal zou blijken voor de ontwikkeling van de alternative rock en grunge aan het einde van de jaren 80. Maar dat is voor volgend jaar.